

[Ib Nørlund.]

tingelser, det, man kalder de sædvanlige markedsmekanismer, vil tendere mod en prisdannelse med nogenlunde balance, som det hedder, mellem de forskellige slags kraftværker. Det vil sige, at prisberegningerne ikke kommer til at spille nogen virkelig rolle; profitøkonomien skyder hensynet til befolkningens fysiske behov i baggrunden.

Et andet hovedpunkt i planen er orienteringen efter meget omfattende besparelser i energiforbruget, især igennem isoleringsarbejder. Men hvor realistiske er disse forventninger i et samfund, som i forvejen ikke kan sikre det nødvendige nybyggeri? De enorme energiindvindinger, som man forestiller sig, virker på ingen måde overbevisende. Og med erfaringerne fra oliekrisen i erindring må man også spørge sig, om planens besparelseskrav i givet fald vil blive brugt som tvangsmiddel rettet mod befolkningens levestandard. Der luftes jo også, om end stilfærdigt, tanker om en energiskat, mens industriens besparelser skal fremmes ved incitamenter, som man jo nok ved hvem der kommer til at betale til sidst.

I planens opstillinger spiller også naturgasen en betydelig rolle, men det bør vist fastholdes, at det er en naturgas, som endnu ikke forefindes, og falder den bort, hvor skal presset så ledes hen? Det er endvidere påfaldende, at når talen går på internationalt samarbejde, går horisonten ikke videre end til EF og IEA. EFs energipolitik er endnu ikke fastlagt, og IEA har hidtil mest udmærket sig ved at fastsætte bundpriser for olie, som ligger betydelig højere end dem, hvis forhøjelse man i sin tid ville fremstille som årsagen til energikrisen.

Omvendt er det et ejendommeligt hul i planen, at den overhovedet ikke gør sig tanker om mulighederne for udvidet samarbejde med de socialistiske lande, ud over hvad kullene angår. Danmark er dog nogenlunde nabo til en energimagt som Sovjetunionen, der ikke alene er verdens største olieproducent, men også kan levere såvel naturgas som elenergi til en række vesteuropæiske lande. Og hvorfor har Sovjetunionens forslag om i videreførelse af Helsingikonferencen at holde en fælles europæisk konference om energisamarbejde ikke vundet mindste genklang i redegørelserne?

Endelig indeholder planen de omdiskuterede forslag om bygning af a-kraftværker. Som bekendt har diskussionerne herom helt domineret energidebatten og derved sat dens andre væsentlige problemer urimelig meget i skygge. I denne omgang kan jeg kun kortelig anføre nogle hovedsynspunkter.

Der diskuteres ofte, som om det drejede sig om, hvorvidt atomkraften er god eller ond. Den er ingen af delene; den er der bare. Sagen er, om den bliver brugt til godt eller ondt. Teknisk er det muligt at udnytte den fredeligt og til gavn for og i ansvar over for befolkningen. Det spørgsmål, der står for folketingset, er ikke at vedtage nye naturlove, men først og fremmest om det vil sikre samfundsmæssige garantier for, at atomenergien kun bliver brugt sådan. Det er der grund til nøje at overveje, fordi der er tale om så omfattende kræfter, at misbrug kan få yderst farlige konsekvenser, men der er også grund til at gennemføre den overvejelse i nøgternhed.

Vi vender os derfor såvel imod at dyrke atomenergien som en gud som imod at udskrigede den som en fanden, og det er afgudsdyrkelse, når man vil gøre atomenergi til en nødvendighed, som må tilsidesætte alle andre hensyn, som nogle gør, og specielt en effektiv demokratisk kontrol med dens udnyttelse. De dommedagsprofetier, som i den forbindelse anføres om, at vi står over for en snarlig energidød, hvis vi ikke kører los for fuldt drøn med atomkraft nu, er simpelt hen ikke rigtige.

Men det er lige så overspændt, når andre vil male fanden på væggen ved at proklamere, at det under alle omstændigheder gælder om at forhindre opførelsen af a-kraftværker for tid og evighed, at fastslå ved lov, at atomer på dansk territorium har at forblive samlet. Det er uden mening på forhånd og betingelsesløst at afskrive mulighederne for anvendelse af avanceret teknologi. Progressiv kan en sådan holdning da slet ikke kaldes. En frigørelse fra monopolerne indebærer den heller ikke, idet den blot stabiliserer de gamle energimonopolers magt. Det er kun igennem kampen for at demokratisere hele energipolitikken, at der kan gøres indhug i monopolernes magt. Det skaber befolkningens øgede aktivitet og opmærk-